

**‘Ez was âbent des tages’  
(Kázání na velikonoční oktávu, Q36b)**

Byl večer toho dne, když přišel náš Pán ke svým učedníkům a stanul uprostřed nich a pravil: Pokoj vám!“

A říká se: „Byl večer toho dne“. Když polední horkost proráží vzduchem a činí ho horoucím, přistupuje k tomu ještě žár večera a je ještě tepleji. Večer je pak díky přibývajícimu teplu nejtepleji. A i rok má svůj večer; tím je srpen, kdy je v roce nejtepleji. A i duše milující Boha zná takový večer. Je jí naprostý klid, jenž nastal je rozpálen božskou láskou. Proto se říká: „Byl večer toho dne“. Během dne jsou spolu spojeny ráno, poledne a večer a nic nechybí; ale tomuto času schází jitro i poledne a nadchází večer. Ale ve dni duše tomu tak není: tam to zůstává pohromadě. Přirozeným světlem duše je jitro. Když duše pronikne k tomu nejvyššímu a nejčistšímu a tak vstoupí do andělského světla, je to dopoledne; a pak vstoupí duše spolu s andělským světlem do božského světla – to je poledne; a duše zůstane v božím světle, v tichosti a čistém míru, a to je večer: tehdy je zcela posvěcena božskou láskou. A říká se zde: „Bylo večer toho dne.“ A ten den je den duše.

Patriarcha Jákob přišel na jedno místo a hodlal tam spočinout, večer, když už slunce zapadlo. A říká se tam: „na jedno místo“, ale nejmenuje se. Tím místem je Bůh. Bůh, jenž nemá vlastního jména a je místem a ustavením všech věcí, přirozeným místem všeho stvoření. A nebesa ve svém nejvyšším a nejčistším aspektu také nemají žádné místo, ba spíše jejich západem a jejich účinkem a následkem je místo a ustavení všeho tělesného, co je pod ním. A oheň je místem vzduchu a vzduch je místem vody a země. A to je místo která zahrnuje i mne, na něm stojím. Tedy vzduch obklopuje zemi i vodu. Čím je která věc menší, tím je mocnější; může totiž působit ve věcech větších a hrubších, jež jsou pod ní. Země nemůže být skutečným místem, poněvadž je hrubá a také nejnižší z prvků. Voda je místem jen částečně, neboť je subtilnější a tudíž také mocnější. A čím je který element mocnější a drobnější, tím více je základem a místem dalším. A tak jsou nebesa místem veškeré tělesnosti, a nemají žádné tělesné místo; spíše je jeho místem a řádem a ustavením i ten nejnižší anděl a tak stále výš a výše; každý anděl, který je o něco vznešenější je místem a základem a měrou ostatním, a nejvyšší anděl je místem, základem a měrou všem ostatním andělům pod ním a sám nemá místo ani míru. Jeho míru a místo však má Bůh a on je čistým duchem. Bůh však není duchem podle slov svatého Řehoře, který říká, že veškerá naše slova, jež o Bohu pravíme, jsou před Bohem jen koktání.

A proto se říká: „přišel na místo“. Tím místem je Bůh, jenž všemu dává vznik a řád. Již jsem řekl: I ta nejmenší částka boží naplní celé stvoření a ono v ní žije a roste; a jeho největší vrchol není nikde. A když je duše někde, není na vrcholu božství, který není nikde.

A také se tam říká: „Chtěl spočinout na tom místě“. Veškeré bohatství i chudoba i blaženost spočívají ve vůli. Vůle je tak svobodná a vznešená, že nepojímá do sebe nic z tělesných věcí, ale působí ze své vlastní svobody. Rozumnost si bere z tělesných věcí – potud je vůle vznešenější; ale je to jen část rozumnosti, padlá část, jež shlíží směrem dolů a uchopuje tělesné věci. Ale ve své nejvyšší částce i rozumnost funguje netělesně.

Jeden veliký mistr říká, že vše, co se vnáší do smyslů, nedospívá do duše, neškuli do její nejvyšší, nejmocnější sféry. Říká svatý Augustin, a také pohanský mistr Platón, že duše v sobě přirozeně obsahuje veškeré umění, proto jí není zapotřebí zevně pojmát žádného umění, ale právě naopak – vnější dovednosti zjevují umění, které je v duši přirozeně skryto. Jako když lékař, který mi vyčistí oko,

odstraní překážky, bránící mi vidět spíše než, že dá oku zrak. Duševní síla, jež působí přirozeně v oku, jenom ta zplodí v oku zrak, jakmile je překážka pryč. Proto duši nedává světlo to, co se vnáší do smyslů pomocí obrazů a forem, ale spíše to jen připravuje a očisťuje duši, aby mohla nezkaleně přijmout na svých výšinách andělské a božské světlo.

A říká se tam tedy: Jákob si chtěl odpočinout na tom místě. To místo je Bůh a božská podstata, jež všemu dává místo, život a řád. Na tom místě, nejvyšším a nejvnitřnějším z míst, duše spočine. A na tom samém místě, jež oplývá svým vlastním pokojem, nalezneme i my své spočinutí a svůj podíl na něm.

To místo nemá jméno a nedá se o něm říci jediné slovo. Každé slovo, které bychom oněm mohli pravit, je spíše jen popřením, negací, slovem o tom, co není, ježto je to výrok o tom, co je. Jeden veliký mistr to uzřel a naznačil, nakolik to mohl slovy o Bohu vyslovit, že se nedá o něm náležitě hovořit slovy, neboť je v tom vždy něco nepravého. Proto mlčel a nechtěl už říci ani slovo, a byl proto od ostatních mistrů vysmíván. Proto je mnohem více o Bohu mlčet nežli mluvit.

A také se píše: „Byl večer toho dne, když stanul náš Pán mezi svými učedníky a pravil: Pokoj vám.“

Abychom došli věčného pokoje a bezejmenného místa, jímž je božská podstata, k tomu nám pomoz Svatý duch. Amen.